SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-201-26

Druk nr 3398

Warszawa, 18 listopada 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Cyfryzacji.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych[1)]

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236) w art. 59 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, może być złożone kierownikowi urzędu stanu cywilnego przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2026 r. poz. 1241) i po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2026 r. poz. 384 i 1206) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 w pkt 24 przed wyrazem „seria” dodaje się wyraz „rodzaj,”;
2) w art. 10 w ust. 1:
   a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
      „5) organ gminy właściwy do zameldowania na pobyt stały i czasowy obywatela polskiego – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 3a i 14–21;”,
   b) po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
      „5a) organ gminy właściwy do wymeldowania albo zgłoszenia wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 17 i 19–21;”,
   c) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

---

1) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, ustawę z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawę z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych.

„7) organ gminy właściwy do wydania dowodu osobistego – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 3a i 22;”;

3) w art. 18 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Podstawy prawnej, o której mowa w ust. 2, nie stanowi obowiązek podania numeru PESEL w celu potwierdzenia profilu zaufanego, o którym mowa w art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2026 r. poz. 1241).”;

4) w art. 23e w ust. 2 w pkt 1 w lit. a wyraz „albo” zastępuje się przecinkiem i uchyla się lit. b;

5) po art. 23e dodaje się art. 23ea w brzmieniu:

„Art. 23ea. 1. W przypadku niemożności złożenia wniosku o cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL z przyczyn wskazanych w art. 23e ust. 4 cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL można dokonać przez pełnomocnika w trybie, o którym mowa w art. 23e ust. 2 pkt 2.

2. Pełnomocnik składa pełnomocnictwo szczególne do złożenia wniosku o cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL:

1) na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej – jeżeli pełnomocnikiem jest adwokat, radca prawny, doradca podatkowy albo rzecznik patentowy,

2) w formie aktu notarialnego – jeżeli pełnomocnikiem jest osoba inna niż wymieniona w pkt 1

– i potwierdza swoją tożsamość za pomocą dokumentu tożsamości.

3. Do pełnomocnictwa, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, stosuje się art. 33 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).”;

6) w art. 23f w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1, udziela zgody na dokonywanie zastrzeżeń numerów PESEL, jeżeli podmiot ten spełnia warunki, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2, w odniesieniu do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, oraz warunki dotyczące:

a) opracowania, ustanawiania, wdrażania, eksploatowania, monitorowania i przeglądania oraz utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji,

b) przeprowadzenia testów integracyjnych z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL lub testów integracyjnych z instytucją utworzoną na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;”;

7) w art. 23j w ust. 2 w pkt 1 w lit. a wyraz „albo” zastępuje się przecinkiem i uchyla się lit. b;

8) w art. 23k ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się wgląd do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL w zakresie danych jej dotyczących. Wgląd następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”;

9) w art. 23l ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się wgląd do informacji o tym, kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Wgląd następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”;

10) w art. 33 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) papierowej – na formularzu opatrzonym własnoręcznym podpisem, w organie dowolnej gminy, przedstawiając do wglądu dowód osobisty lub paszport, albo”;

11) w art. 36 w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) papierowej, w organie dowolnej gminy, na formularzu opatrzonym własnoręcznym podpisem, przedstawiając do wglądu dowód osobisty lub paszport, albo”.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 393) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „sporządził wzmiankę” zastępuje się wyrazami „sporządził akt stanu cywilnego”;

2) w art. 90 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa i składane w sposób określony w art. 59 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego jest

kierowane do kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego do sporządzenia aktu małżeństwa i zawiera:

1) nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia rozwiedzionego małżonka oraz numer PESEL;
2) oznaczenie aktu małżeństwa;
3) datę uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie, oznaczenie sądu oraz sygnaturę akt sprawy;
4) oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa;
5) adres do korespondencji rozwiedzionego małżonka;
6) adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego rozwiedzionego małżonka, jeżeli posiada;
7) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych.

6. Oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa złożone w sposób określony w ust. 5 zastępuje protokół, o którym mowa w ust. 1, i stanowi podstawę dołączenia przez kierownika urzędu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej do aktu małżeństwa o nazwisku rozwiedzionego małżonka.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 196) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 43:
   a) w ust. 4 i 5 wyrazy „przedkłada się” zastępuje się wyrazami „dołącza się”,
   b) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

      „6a. Zgodę wyrażoną w formie, o której mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, dołącza się do wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.”;

2) w art. 82 w ust. 1:
   a) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

      „4a) dane zamieszczone w zgodzie na wydanie dokumentu paszportowego, wyrażonej w formie, o której mowa w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 3;”,

   b) po pkt 14 dodaje się pkt 14a i 14b w brzmieniu:

      „14a) informacje dotyczące dokumentu określającego zakres władzy rodzicielskiej:

         a) imię i nazwisko oraz numer PESEL, a jeżeli nie nadano tego numeru – rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości wnioskodawcy oraz uczestnika postępowania,

b) oznaczenie dokumentu,

c) datę wydania dokumentu oraz dane dotyczące podmiotu, który go wydał

– w przypadkach, o których mowa w art. 43 ust. 4 ustawy;

14b) informacje dotyczące orzeczenia sądu rodzinnego, które zastępuje zgodę na wydanie dokumentu paszportowego:

a) imię i nazwisko oraz numer PESEL, a jeżeli nie nadano tego numeru – rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości wnioskodawcy oraz uczestnika postępowania,

b) sygnaturę akt sprawy,

c) datę wydania oraz oznaczenie sądu rodzinnego, który wydał to orzeczenie

– w przypadkach, o których mowa w art. 43 ust. 5 ustawy;”;

3) w art. 86 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) Ministrowi Sprawiedliwości,”.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1, art. 2 pkt 1, 2, 10 i 11 oraz art. 3, które wchodzą w życie z dniem 1 lutego 2028 r.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie podstaw prawnych dla funkcjonowania rozwiązań usprawniających oraz rozwijających funkcjonowanie rejestru PESEL, rejestru stanu cywilnego oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236), zwanej dalej „KRiO", w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 393).

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 59 KRiO w ciągu roku od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. W 2023 r. złożono 11 tys., a w 2024 r. 11,7 tys. takich oświadczeń.

Projektowany art. 59 KRiO zakłada, że jeżeli oświadczenie takie ma być złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, możliwe jest skorzystanie z przeznaczonej dla tego celu usługi elektronicznej. Należy mieć na uwadze, że w procesie powrotu do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa nie jest wymagana zgoda organu. Zasadnym zatem jest uproszczenie procesu powrotu do tego nazwiska. Od strony technicznej proces zakłada pełną automatyzację: składane oświadczenie jest weryfikowane z danymi w akcie małżeństwa sporządzonego w rejestrze stanu cywilnego, tj. czy nazwisko, do którego wraca dana osoba, jest tożsame z wynikającym z aktu małżeństwa, a dotyczącym osoby zawierającej małżeństwo i czy między złożeniem oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa nie minęło więcej niż 1 rok od daty uprawomocnienia się wyroku rozwodowego (informacja o dacie prawomocności orzeczenia rozwodowego wynika ze wzmianki o rozwodzie dołączonej do aktu małżeństwa). Ponadto projektowany przepis precyzuje, że oświadczenie wymaga opatrzenia kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Pozytywna weryfikacja tych warunków będzie skutkować zmianą nazwiska osoby składającej oświadczenie na nazwisko noszone przed zawarciem małżeństwa.

Zmiany związane z nowelizacją art. 90 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego są konsekwencją zmian w KRiO omówionych w pierwszym i drugim akapicie.

W zakresie art. 90a ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego dodaje i doprecyzowuje się, jakie dane zawiera oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego

przed zawarciem małżeństwa. Zakres danych jest tożsamy z zakresem danych składanych do protokołu, z uwzględnieniem wyłącznie odrębności związanych ze zmianą ścieżki składanego oświadczenia. Jednocześnie przesądza się, że oświadczenie złożone z wykorzystaniem usługi elektronicznej, po pozytywnej weryfikacji spełnienia za pomocą tej usługi warunków powrotu do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, stanowi podstawę dołączenia przez kierownika urzędu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej o nazwisku rozwiedzionego małżonka i zastępuje protokół sporządzany przez kierownika urzędu stanu cywilnego w sytuacji składania przed nim takiego oświadczenia.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2026 r. poz. 384 i 1206).

W art. 8 proponuje się uzupełnienie zakresu danych gromadzonych w rejestrze PESEL o informacje o rodzaju dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo. Wprowadzenie tej informacji ma na celu rejestrowanie informacji dotyczącej rodzaju dokumentu z podziałem na m.in. paszporty (zwykłe), paszporty służbowe lub dyplomatyczne lub innego rodzaju dokumenty podróży. Powyższe jest oparte m.in. o dane zawarte w polu odczytu maszynowego, które zostały określone w postaci norm ICAO (Doc 9303). Działanie to ma przyczynić się do podniesienia interoperacyjności między rejestrem PESEL a rejestrami prowadzonymi przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, który rejestruje rodzaj tego dokumentu. Jest to informacja istotna z punktu widzenia weryfikacji osoby w różnych bazach administracji publicznej i ustalenia, czy różne bazy referują do danych tej samej osoby, także monitorowania sytuacji zarejestrowania zmiany danych dokumentu. Przewiduje się zastosowanie takich samych wartości rodzajów dokumentu, jakie wykorzystywane są w bazach Straży Granicznej.

Zmiana w art. 10 ust. 1 ustawy ma na celu umożliwienie rejestracji danych parentyzacyjnych w rejestrze PESEL nie tylko kierownikowi urzędu stanu cywilnego, ale także pracownikom urzędu gminy wykonującym zadania z zakresu ewidencji ludności i dowodów osobistych. W konsekwencji osoby te będą mogły również dokonywać usunięcia niezgodności w tych danych (uzupełnienie brakującej danej o numerze PESEL rodzica jest także niezgodnością) podczas realizacji zadań z obszaru ewidencji ludności i dowodów osobistych. Rozwiązanie takie przyczyni się do poprawy jakości danych parentyzacyjnych, w szczególności dla osób urodzonych przed 2015 r. Urzędnicy ewidencji ludności i dowodów osobistych podczas realizacji swoich czynności mają możliwość weryfikacji danych w PESEL, a tym samym

w przypadku kiedy będą znali numery PESEL rodziców osoby – będą mogli uzupełnić te dane w rekordzie osoby przy okazji realizacji swoich innych obowiązków. Ponadto w związku z koniecznością zapewnienia odpowiedniej jakości danych oraz przeciwdziałania sytuacjom omyłkowego wprowadzania danych – w systemie rejestrów państwowych, w którego skład wchodzą m.in. rejestr PESEL, rejestr stanu cywilnego i Rejestr Dowodów Osobistych, wdrożono funkcjonalności, które powinny znacznie ograniczyć możliwość popełnienia błędów przy wprowadzaniu i aktualizacji danych. Dotyczy to zarówno obecnych, jak i przyszłych użytkowników ww. systemów. W rejestrze stanu cywilnego w zakresie funkcjonalności modyfikacji danych przy próbie usunięcia, dodania lub zmiany numeru PESEL obecnie pojawiają się komunikaty o możliwej rozbieżności między poszczególnymi rejestrami po zapisaniu tych zmian. Ponadto w procesach rejestracji zmiany danych urodzenia oraz usuwania niezgodności w danych urodzenia wprowadzono dodatkowe komunikaty, które wyświetlają się przy zmianie imienia matki oraz imienia ojca. Komunikaty te informują o rozbieżności wprowadzonych zmian z danymi widniejącymi w Rejestrze Dowodów Osobistych. Powiązanie parentyzacyjne w rejestrze PESEL uzupełniane będzie, co do zasady, przy wystąpieniu zdarzenia powodującego wizytę osoby w urzędzie, tj. głównie przy zameldowaniu lub wnioskowaniu (odbiorze) dowodu osobistego. W przypadku osób małoletnich urzędnik dokonujący zameldowania lub wydania dowodu osobistego na wniosek rodzica weryfikuje, czy osoba jest przedstawicielem ustawowym dziecka. Sytuację tę można wykorzystać do uzupełnienia powiązań parentyzacyjnych obojga rodziców w rejestrze PESEL. Dopuszczalna będzie także sytuacja uzupełnienia wyłącznie powiązania parentyzacyjnego w trybie art. 11 ust. 2b ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, gdzie usunięcie niezgodności polegać może także na uzupełnieniu danych. Należy też zauważyć, że w przypadku kiedy akt urodzenia nie ma w rejestrze stanu cywilnego postaci elektronicznej (nie został zmigrowany), to przy akcie takim nie znajdują się numery PESEL rodziców. Wprowadzenie tych danych do rejestru PESEL niewątpliwie wpłynie na poprawę jakości gromadzonych danych.

W rejestrze PESEL w celu zminimalizowania ryzyka ewentualnej pomyłki wdrożono mechanizm, który w przypadku wprowadzenia przez użytkownika zmiany dotyczącej danych rodziców powodujących jednoczesną zmianę dotyczącą imienia pierwszego matki oraz/lub imienia pierwszego ojca, tj. zmiany numeru PESEL na inny, usunięcia numeru PESEL (usunięcie powiązania parentyzacyjnego), dodania numeru PESEL (utworzenie powiązania parentyzacyjnego) albo bezpośredniej zmiany danych w polach dotyczących imienia ojca i matki – uruchamia funkcjonalność weryfikującą zgodność między nowymi wartościami

a imionami rodziców zawartymi w aktualnym dowodzie osobistym osoby, u której dokonano zmian. Jeśli dane te są inne niż dane zawarte w aktualnym (ważnym) dowodzie osobistym, to pod polami dotyczącymi imienia pierwszego matki lub ojca pojawia się ostrzegawczy komunikat informujący o ich rozbieżności. Zmiana została wprowadzona w 2025 r.

W art. 18 w proponowanym ust. 2a wprowadza się ograniczenie, że żądanie nadania numeru PESEL nie będzie mogło być uzasadniane obowiązkiem podania numeru PESEL w celu potwierdzenia profilu zaufanego. Zasadne jest, aby numer PESEL był nadawany wyłącznie osobom, które są w kraju lub mają z nim określony związek. W tym celu jest wystarczające nadawanie numeru PESEL w związku z okolicznościami przewidzianymi w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności i nielicznymi przypadkami przepisów odrębnych, które stanowią podstawę do nadania numeru PESEL. Celem projektowanej regulacji jest wyeliminowanie możliwości nadawania numeru PESEL w związku z ubieganiem się przez wnioskodawcę o potwierdzenie profilu zaufanego. Profil zaufany, tj. środek identyfikacji elektronicznej, powinny otrzymywać osoby, które uzyskały już numer PESEL, a tym samym związek z naszym krajem np. przez świadczenie w nim pracy lub zamieszkiwanie. W ramach uzasadnienia należy wyjaśnić, że na przestrzeni ostatnich lat przez organy państwowe – głównie Ministerstwo Spraw Zagranicznych – była podnoszona kwestia ubiegania się o potwierdzenie profilu zaufanego przez osoby, które mogą nie rozumieć znaczenia i skutków prawnych tej czynności, w szczególności przez osoby przebywające poza granicami Polski i nie związane z naszym krajem. W konsulatach mają miejsce przypadki zgłaszania się obywateli państw obcych, którzy wyrażają wolę potwierdzenia profilu zaufanego, a nie rozumieją celu takiego działania. Sytuacja ta skutkuje prawdopodobnym wykorzystywaniem tych osób jako tzw. „słupy” w celu realizacji czynności niezgodnych z prawem. Proceder ten jest związany z zakładaniem „wirtualnych” spółek oraz składaniem wniosków wizowych, do których dołączano zaproszenia biznesowe, lub zezwolenia na pracę wydane przez „wirtualne” podmioty gospodarcze. Jednocześnie osoby te nie korzystają z wydanego im profilu zaufanego, a podstawa o ubieganie się o ten środek identyfikacji jest dla nich wyłącznie narzędziem do uzyskania numeru PESEL. Projektowana zmiana nie wywoła negatywnych konsekwencji dla cudzoziemców ubiegających się o określonego rodzaju zezwolenie na pobyt. Na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2025 r. poz. 1794) w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079, z późn. zm.) zaszły zmiany w zakresie procedur składania przez cudzoziemca wniosków o określonego rodzaju zezwolenie na pobyt. Wnioski te będzie trzeba

podpisać kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem zaufanym. Należy mieć jednak na uwadze, iż zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wykonywać obowiązek meldunkowy na zasadach określonych w tej ustawie, o ile przepisy nie stanowią inaczej. W przedstawionej uwadze mowa jest zatem o grupie cudzoziemców zamieszkujących w Polsce, natomiast projektowany przepis odnosi się do tych osób, które nie przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wnioskują głównie w konsulatach, a więc poza granicami kraju, o nadanie numeru PESEL, uzasadniając to potrzebą podania tego identyfikatora we wniosku o potwierdzenie profilu zaufanego. Nadal będzie istniała możliwość nadania numeru PESEL na podstawie przepisów odrębnych, np. w celu rozliczenia podatku.

Dodawany w niniejszym projekcie art. 23ea dotyczy wprowadzenia podstawy prawnej do cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL przez pełnomocnika osoby posiadającego pełnomocnictwo notarialne do tej czynności albo pełnomocnika profesjonalnego będącego adwokatem lub radcą prawnym, który posiada pełnomocnictwo do dokonania tej czynności w imieniu reprezentowanego. Zmiana ta wynika z postulatów zgłaszanych przez obywateli oraz urzędników gminnych, którzy sygnalizowali, że w obecnym stanie prawnym obostrzenia przy cofaniu zastrzeżenia numeru PESEL mogą stanowić nadmierne ograniczenie praw obywatelskich w sytuacjach związanych z brakiem możliwości cofnięcia zastrzeżenia przez osoby, które nie korzystają z usług elektronicznych i nie mogą zdalnie dokonać ww. czynności, a jednocześnie choroba, niepełnosprawność lub inna niedająca się pokonać przeszkoda uniemożliwia im osobiste stawiennictwo w urzędzie w celu cofnięcia zastrzeżenia. Wychodząc zatem naprzeciw oczekiwaniom społecznym, ustawodawca zwiększa dostępność usługi cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL przez uprawnienie do załatwienia tej sprawy w określonych przypadkach również przez pełnomocnika.

Zmiany w art. 23e ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23j, art. 23k oraz art. 23l dotyczą aktualizacji podstawy prawnej wynikającej z ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz. U. z 2026 r. poz. 1232), która uchyliła art. 19e ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2026 r. poz. 1241).

Znowelizowane brzmienie art. 23f przez dodanie odniesienia do art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy uszczegóławia przesłanki, jakie musi spełnić podmiot ubiegający się o dostęp do usługi zastrzegania numeru PESEL. Dzięki temu przepis jest spójny z wymaganiami dotyczącymi trybów udostępniania danych z rejestru PESEL przewidzianych w zmienianej ustawie.

Warunki te są w tym zakresie wspólne zarówno dla usług udostępniania danych z powyższego rejestru, jak i zastrzeżenia numeru PESEL.

Wprowadzane zmiany w art. 33 i art. 36 ustawy uproszczą dokonanie wymeldowania osoby, które będzie mogło zostać odnotowane przez organ dowolnej gminy, a nie tak jak obecnie przez organ gminy właściwy dla dotychczasowego miejsca pobytu.

Zmiany w ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 196).

W art. 43 precyzuje się ust. 4 i 5 przez wyraźne wskazanie na obowiązek dołączenia dokumentów wskazanych w tych przepisach. Zmiana polegająca na dodaniu ust. 6a w art. 43 w sposób jednoznaczny określi, że zgoda na wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej, wyrażona na zasadach określonych w ustawie zmienianej jest dołączana do wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.

Projektowana zmiana w art. 82 ust. 1 pkt 4a ma na celu określenie danych przetwarzanych w Rejestrze Dokumentów Paszportowych, dotyczących zgody na wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej. Ponadto w art. 82 ust. 1 dodano pkt 14a i 14b, które precyzują katalog danych przetwarzanych w Rejestrze Dokumentów Paszportowych, uwzględniając dane dotyczące dokumentu określającego zakres władzy rodzicielskiej oraz informacje dotyczące orzeczenia sądu rodzinnego, które zastępuje zgodę na wydanie dokumentu paszportowego.

W art. 86 po pkt 9 dodaje się pkt 9a i tym samym w katalogu podmiotów uprawnionych do pozyskiwania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych do realizacji zadań ustawowych uwzględnia się Ministra Sprawiedliwości. Obecnie przepis ten w pkt 9 przewiduje udostępnianie danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych sądom. Sądy nie korzystają jednak z własnych indywidualnych rozwiązań informatycznych w celu uzyskiwania dostępu do danych, lecz system taki w postaci brokera komunikacyjnego zapewnia Minister Sprawiedliwości. Aby udostępnianie danych dla sądów mogło odbywać się z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości, niezbędne jest umocowanie także Ministra Sprawiedliwości jako podmiotu uprawnionego do przetwarzania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych. Podobne rozwiązania funkcjonują już na gruncie ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1753 oraz z 2026 r. poz. 1206).

Pozostałe informacje.

Zmiany wprowadzane projektowaną ustawą nie wymagają wprowadzenia przepisów przejściowych.

Przewiduje się, że projektowane przepisy wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, oprócz art. 1, art. 2 pkt 1, 2, 10 i 11 oraz art. 3, które wejdą w życie z dniem 1 lutego 2028 r. Określenie dla części przepisów daty wejścia w życie na dzień 1 lutego 2028 r. wynika z konieczności uprzedniej realizacji prac dostosowujących systemy teleinformatyczne tak, by udostępnić planowane funkcjonalności urzędnikom. Prace zostaną wykonane w roku 2027 w ramach limitu wydatków w części 27 budżetu państwa.

Ustalenie daty wejścia w życie art. 1 i art. 3 ustawy na 1 lutego 2028 r. wynika z realizowanych i zaplanowanych prac związanych z kompleksową modernizacją rejestru stanu cywilnego (tzw. refaktor RSC).

Projektowane regulacje nie stoją w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, stosownie do § 27 ust. 3 pkt 4 lit. b uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Cyfryzacji. Ponadto zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Cyfryzacji **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** Dariusz Standerski – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu:** Monika Małowiecka – Zastępca Dyrektora Departamentu Transformacji Cyfrowej w Ministerstwie Cyfryzacji, e-mail: monika.malowiecka3@cyfra.gov.pl	**Data sporządzenia** 6 listopada 2026 r. **Źródło** Inne **Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów** UD337

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W aktualnym stanie prawnym w ciągu roku od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. W 2023 r. złożono 11 tys., a w 2024 r. 11,7 tys. takich oświadczeń. Obecnie nie ma jednak podstawy do realizacji tego procesu w drodze elektronicznej.

Jak wynika z analiz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, cudzoziemcy głównie poza granicami kraju składają wnioski o nadanie numeru PESEL w celu potwierdzenia profilu zaufanego. Wnioskujący nie mają żadnego związku z Polską, a numer PESEL jest niezbędny w celu dalszego wykorzystywania utworzonej tożsamości. Nadanie numeru PESEL odbywa się na podstawie ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2026 r. poz. 384 i 1206) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 stycznia 2012 r. w sprawie nadania lub zmiany numeru PESEL (Dz. U. z 2015 r. poz. 1984 oraz z 2022 r. poz. 996). Zgodnie z art. 7 ust. 2 w zw. z art. 18 ww. ustawy numer PESEL może być nadany osobie, która jest obowiązana na podstawie odrębnych przepisów do posiadania numeru PESEL. W załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia w pkt 7 istnieje rubryka umożliwiająca wskazanie przepisu, z którego wynika obowiązek posiadania numeru PESEL. Postępowanie w sprawie nadania numeru PESEL jest postępowaniem administracyjnym i stosuje się do niego ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691). Katalog podstaw prawnych ma charakter otwarty, a projektowaną regulacją jedna z nich – dotycząca konieczności nadania numeru PESEL w celu założenia i potwierdzenia profilu zaufanego – zostanie z tej kategorii wyłączona przez ustawodawcę i nie będzie mogła stanowić wyłącznego uzasadnienia wniosku o nadanie numeru PESEL.

W obecnym stanie prawnym rejestracji parentyzacji (numeru PESEL rodzica w rekordzie dziecka) w rejestrze PESEL może dokonać tylko kierownik urzędu stanu cywilnego. Jest to dana gromadzona w rejestrze PESEL od roku 2018, dlatego też szczególnie istotne jest podniesienie jakości danych w tym obszarze przez zwiększenie liczby powiązań parentyzacyjnych.

Obecnie w celu wymeldowania się z adresu zameldowania jest konieczne złożenie wniosku do organu gminy właściwego dla dotychczasowego miejsca pobytu, co powoduje trudności np. gdy osoba przebywa w znacznej odległości od urzędu lub za granicą.

Aktualnie w rejestrze PESEL nie jest gromadzona dana dotycząca rodzaju dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca, co stwarza problemy np. w wymianie danych o obywatelach Ukrainy ze Strażą Graniczną, która rejestruje rodzaj dokumentu i wykorzystuje go w celu łączenia danych i ustalania danych osoby w swoich systemach teleinformatycznych.

Obecnie cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL jest możliwe wyłącznie za pomocą usługi elektronicznej dostępnej w portalu mobywatel.gov.pl lub aplikacji mObywatel. Jeśli osoba nie korzysta z ww. usług, to jedyną opcją alternatywną jest obecnie złożenie osobiście w dowolnym urzędzie gminy wniosku o cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL. Trudności pojawiają się w sytuacji, gdy osoba nie korzysta z usług elektronicznych i jednocześnie z powodu złego stanu zdrowia lub innej uzasadnionej przyczyny nie jest w stanie cofnąć zastrzeżenia numeru PESEL, a jest to w danych okolicznościach niezbędne w celu załatwienia ważnej sprawy życiowej, np. sprzedaży nieruchomości.

W aktualnym stanie prawnym sądy mają możliwość uzyskiwania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych, jednakże z uwagi na scentralizowany charakter rozwiązania technicznego, przy użyciu którego będzie następować udostępnianie danych (z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości), konieczne jest także umocowanie samego Ministra Sprawiedliwości jako podmiotu upoważnionego do przetwarzania danych z tego rejestru.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie zmian prawnych mających na celu m.in. usprawnienie oraz rozwój funkcjonowania rejestru PESEL, Rejestru Dokumentów Paszportowych i rejestru stanu cywilnego.

Projekt zawiera propozycje przepisów:

1) wprowadzających podstawy prawne dla wdrożenia nowej usługi administracji publicznej, realizowanej z wykorzystaniem usługi elektronicznej dostępnej po uwierzytelnieniu użytkownika, pozwalającej rozwiedzionemu małżonkowi, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, na złożenie kierownikowi urzędu stanu cywilnego oświadczenia o powrocie do nazwiska, które osoba ta nosiła przed zawarciem małżeństwa;

2) wprowadzających podstawę prawną do ograniczenia nadawania numeru PESEL cudzoziemcom, którzy jako podstawę prawną do nadania numeru PESEL wskazali konieczność potwierdzenia profilu zaufanego;

3) wprowadzających odmiejscowienie wymeldowania; wymeldowanie będzie mogło zostać odnotowane przez organ dowolnej gminy, a nie tak jak obecnie przez organ gminy właściwy dla dotychczasowego miejsca pobytu;

4) umożliwiających rejestrację danych parentyzacyjnych także przez urzędników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych, którzy będą mogli rejestrować powiązania parentyzacyjne przy okazji obsługi innych spraw i zdarzeń dotyczących osoby;

5) wprowadzających obowiązek gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca;

6) wprowadzających możliwość cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w określonych przypadkach przez pełnomocnika;

7) doprecyzowujących przepisy w zakresie realizacji spraw paszportowych oraz rozszerzających katalog podmiotów uprawnionych do dostępu do danych w Rejestrze Dokumentów Paszportowych w celu realizacji ustawowych zadań.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie zidentyfikowano odpowiedników wprowadzanych procedur w innych krajach członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie

Obywatele	37,489 mln	Mały Rocznik Statystyczny 2025 GUS	Możliwość korzystania z usług elektronicznych – ułatwienie i przyspieszenie załatwiania spraw. Przetwarzanie danych osobowych. Możliwość cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL przez pełnomocnika w określonych sytuacjach.
Urzędy gmin i miast	2479	Analiza własna	Wykonywanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, w tym ewidencji ludności.
Cudzoziemcy mogący mieć kontakt z polskimi podmiotami publicznymi	ok. 1 mln 400 tys. osób	Analiza własna	Możliwość korzystania z usług elektronicznych - ułatwienie i przyspieszenie załatwiania spraw. Przetwarzanie danych osobowych. Ograniczenie katalogu podstaw prawnych do nadania numeru PESEL.
Minister Cyfryzacji	1	Dane ogólnodostępne	Utrzymywanie i rozwój oprogramowania służącego do obsługi rejestrów i udostępnianie usług elektronicznych.
Minister Sprawiedliwości	1	Dane ogólnodostępne	Umożliwienie pozyskiwania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych.
Pracownicy referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych	ok. 20 tys. osób	Analiza własna	Konieczność realizacji dodatkowych obowiązków wynikających z realizacji czynności dotyczących wniosku o wymeldowanie złożonego do organu dowolnej gminy oraz rejestracji danych parentyzacyjnych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Cyfryzacji. Ponadto zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt poddany został konsultacjom publicznym oraz opiniowaniu.

W ramach konsultacji publicznych projekt otrzymały na 30 dni następujące podmioty:
1) Fundacja ePaństwo;
2) Fundacja Panoptykon;
3) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych;
4) Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
5) Rada do spraw Cyfryzacji;
6) Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych Osobowych;
7) Stowarzyszenie Sieć Obywatelska – Watchdog Polska;
8) Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach opiniowania projekt otrzymały na 21 dni następujące podmioty:
1) Główny Urząd Statystyczny;
2) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
3) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 549 i 1340) projekt został przekazany do opiniowania na 30 dni do następujących organizacji związków zawodowych:
1) NSZZ „Solidarność”;

2) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
3) Forum Związków Zawodowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) projekt został przekazany do opiniowania na 30 dni do następujących reprezentatywnych organizacji pracodawców:
1) Konfederacji „Lewiatan";
2) Związku Rzemiosła Polskiego;
3) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
4) Business Centre Club;
5) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
6) Federacji Przedsiębiorców Polskich;
7) Polskiego Towarzystwa Gospodarczego.

Projekt został skierowany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Dialogu Społecznego i Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem w celu wydania opinii.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,43
budżet państwa	0	1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,43
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1,43
budżet państwa	0	1-1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1,43
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Zadania wycenione na kwotę 1,43 mln zł zostaną sfinansowane z budżetu państwa z części 27 – Informatyzacja w ramach limitu środków.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	W zakresie prac przewidzianych do wykonania w 2027 r.: 1. koszty realizacji odmiejscowienia wymeldowania, rejestracji danych parentyzacyjnych przez urzędników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych, a także obowiązku gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca oszacowano na 693 840 zł; 2. wydatki związane z koniecznością dostosowania rejestru PESEL do obowiązku gromadzenia informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca ustalono w kwocie 62 910 zł;

	3. wydatki dotyczące utworzenia usługi elektronicznej pozwalającej rozwiedzionemu małżonkowi na złożenie oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa ustalono na kwotę 674 015 zł. Wydatki na dostosowanie systemów teleinformatycznych po stronie Ministra Cyfryzacji obejmują prace analityczne i wytwórcze po stronie systemu rejestrów państwowych oraz uruchomienie funkcjonalności umożliwiających realizację czynności wskazanych w projektowanych przepisach. Proponowane rozwiązania nie będą miały wpływu na finansowanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa. Nie ma również konieczności aktualizacji katalogu i określonych czasochłonności w odniesieniu do zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	4	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz	Możliwość realizacji czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego online, zgłoszenia wymeldowania do organu dowolnej gminy oraz cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL przez pełnomocnika.						

	osoby starsze	
	Obywatele	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	-	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	tak nie nie dotyczy
zmniejszenie liczby dokumentów zmniejszenie liczby procedur skrócenie czasu na załatwienie sprawy inne:	zwiększenie liczby dokumentów zwiększenie liczby procedur wydłużenie czasu na załatwienie sprawy inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	tak nie nie dotyczy

Komentarz: Zwiększeniu ulegnie liczba obowiązków pracowników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych wynikająca z rejestracji danych parentyzacyjnych. W zakresie odmiejscowienia wymeldowania proces realizacji jest znany, stąd też nie będzie generował dodatkowych trudności, gdyż ci sami urzędnicy prowadzą tego rodzaju sprawy we właściwości organu gminy. Zmniejszy się liczba oświadczeń kierowanych do kierownika urzędu stanu cywilnego oraz konsula o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, co potencjalnie wpłynie na zmniejszenie obciążenia sprawami realizowanymi przez te osoby.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie ma wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne sytuacja i rozwój regionalny	demografia mienie państwowe	informatyzacja zdrowie

sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe inne:		
Omówienie wpływu	Celem projektu jest elektronizacja procedur z zakresu rejestracji stanu cywilnego.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektowanej ustawy wejdą w życie po upływie 14 dni od ich ogłoszenia, z wyjątkami określonymi w ustawie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Zakłada się prowadzenie statystyk mających na celu zbadanie po roku: ilu rozwiedzionych małżonków, którzy wskutek zawarcia małżeństwa zmienili swoje dotychczasowe nazwisko, złożyło za pośrednictwem nowej usługi kierownikowi urzędu stanu cywilnego oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosili przed zawarciem małżeństwa. Ponadto sprawdzona zostanie ilość powiązań parentyzacyjnych w rejestrze PESEL, jakie utworzyli urzędnicy zajmujący się sprawami dotyczącymi ewidencji ludności i dowodów osobistych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

RAPORT Z KONSULTACJI

dotyczący projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych (UD337)

1. Omówienie wyników przeprowadzanych konsultacji publicznych i opiniowania

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych (UD337) został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 3 stycznia 2026 r. z terminem 30 dni na zgłaszanie uwag. Do opiniowania projekt został przesłany również w dniu 3 stycznia 2026 r. Na zgłoszenie uwag wyznaczono natomiast termin 21 dni.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Cyfryzacji. Ponadto, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach konsultacji publicznych projekt został skierowany do następujących podmiotów:

1. Fundacja ePaństwo;
2. Fundacja Panoptykon;
3. Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych;
4. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
5. Rada do spraw Cyfryzacji;
6. Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych Osobowych;
7. Stowarzyszenie Sieć Obywatelska–Watchdog Polska;
8. Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach opiniowania projekt skierowano do następujących podmiotów:

1. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
2. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
3. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

2. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Szczegółowe uwagi zgłoszone do projektu ustawy przez podmioty w ramach konsultacji publicznych i opiniowania wraz ze stanowiskiem Ministra Cyfryzacji do zgłoszonych uwag znajdują się w tabelach uwag załączonych do niniejszego raportu. Tabele z uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

3. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

4. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku

W toku prac nad projektem żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Tabela uwag
zgłoszonych do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych w ramach konsultacji publicznych

lp.	**Podmiot wnoszący uwagi**	**Jednostka redakcyjna, do której wnoszone są uwagi**	**Zgłoszone uwagi**	**Stanowisko**
1.	Rada do Spraw Cyfryzacji	art. 2 i art. 3	w art. 1 i art. 3 - zapisy dot. składania oświadczeń w sprawach rodzinnych i stanu cywilnego / dla zachowania jasności dla USC i archiwów państwowych --> można dodać: *„Oświadczenie złożone w formie elektronicznej dołącza się do akt w postaci wydruku lub jako dokument elektroniczny w systemie teleinformatycznym*.”;	**Uwaga wyjaśniona** Proponowany przepis jest nadmiarowy, bowiem już z art. 26 ust. 3 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego wynika konieczność dołączenia takiego dokumentu sporządzonego w postaci elektronicznej do akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzonych w rejestrze stanu cywilnego.
2.	Akademia WSB	art. 2 pkt 1	W art. 2 pkt 1 zaproponowano, by w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2025 r. poz. 274, z późn. zm.) wprowadzić zmianę w art. 7 polegającą na dodaniu ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu: „2a. Obowiązek podania numeru PESEL celem potwierdzenia profilu zaufanego, o którym mowa w art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, nie stanowi podstawy do nadania numeru PESEL.”. Przepis ten w istocie odnosi się do podstaw do nadania numeru PESEL, co powinno w mojej ocenie skłaniać do umieszczenia tej regulacji w części dotyczącej zasad i trybu nadawania numeru PESEL, czyli w rozdziale 3 zmienianej ustawy. Sugerowałbym, by proponowany przepis – jako ust. 2a – został dodany w art. 16 po ust. 2 ustawy o ewidencji ludności.	**Uwaga nieuwzględniona** Umieszczenie projektowanego przepisu jest zamierzone, ponieważ wprowadza on wykluczenie możliwości nadania numeru PESEL na podstawie określonych przesłanek. Obecnie art. 7 ust. 2 ustawy o ewidencji ludności stanowi, że w rejestrze PESEL mogą być gromadzone dane osób obowiązanych, na podstawie odrębnych przepisów, do posiadania numeru PESEL. Katalog tych przesłanek jest otwarty. Ustawodawca zdecydował się zatem na dodanie przepisu szczególnego, który *a contrario* daje podstawę do odmowy nadania numeru PESEL, jeśli wnioskujący powołuje się wyłącznie na potrzebę posiadania numeru PESEL w celu założenia profilu zaufanego.
3.	Rada do Spraw Cyfryzacji	art. 5	w art. 5 - nadaje się sądom dostęp do wymienionych rejestrów bez konieczności składania wniosków / rodzi się tutaj jednak pytanie: czy np. dostęp do odpisów aktów stanu cywilnego ma być używany również do doręczeń elektronicznych, czy tylko do pobierania danych? --> można doprecyzować: *„Dane udostępniane sądom mogą być wykorzystywane w prowadzonych postępowaniach również w zakresie realizacji doręczeń elektronicznych*.”	**Uwaga uwzględniona** Projektodawca zrezygnował z proponowanej regulacji.
4.	Obywatel	Uwaga ogólna	wnoszę o dodanie do procedowanego projektu ustawy zapisu umożliwiającego przekazywanie za pośrednictwem systemu	**Uwaga nieuwzględniona**

			teletransmisji : daty zgonu klientów na zasadzie subskrypcji lub w prostszym zakresie przekazywanie tejże daty w systemie PESEL, który aktualnie potwierdza jedynie fakt zgonu, a nie jego datę. Powyższe powinno zostać udostępnione Podmiotom, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym, Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo- -Kredytowej, firmom inwestycyjnym, o których mowa w art. 3 pkt 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 722 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146, 820 i 923), lub towarzystwom funduszy inwestycyjnych, o których mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 1034 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146, 820 i 935. Rozwiązanie to nie jest skomplikowane technicznie i jest możliwe do wdrożenia, a znacząco przyspieszy procedury, w których data zgonu jest kluczowa pod kątem rozpoczęcia działań, jak również przyspieszy/umożliwi przekazane środków na rzecz Skarbu Państwa w określonych ustawą przypadkach.	Projektodawca obecnie nie planuje tego rodzaju zmian, ponieważ wymaga to przeprowadzenia i sfinansowania prac mających na celu dostosowanie systemów teleinformatycznych do możliwości udostępniania danych w tym trybie. Tego rodzaju wydatki i prace nie są obecnie zaplanowane, podobnie jak wydatki na ich realizację.
5.	Rada do Spraw Cyfryzacji	Uwaga ogólna	projekt dot. wielu rejestrów, natomiast pomijany jest rejestr z SI CEPiK (dostęp ma Minister ds. Cyfryzacji) / w projekcie mowa o Ministrze Sprawiedliwości, zatem może to pominięcie jest celowe --> natomiast może warto dodać przepis o odesłaniu ogólnym: "*że ustawa nie narusza zasad udostępniania danych z CEP i CEK*".	**Uwaga nieuwzględniona** Zagadnienia dotyczące Centralnej Ewidencji Pojazdów i Centralnej Ewidencji Kierowców, w tym zasady pozyskiwania dostępu do danych z tych systemów, są uregulowane w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym. Niniejszy projekt dotyczy innych niż ww. rejestrów.

Tabela uwag
zgłoszonych do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych w ramach opiniowania

lp.	**Podmiot wnosząc y uwagi**	**Jednostka redakcyjna , do której wnoszone są uwagi**	**Zgłoszone uwagi**	**Stanowisko**
1.	UODO	art. 5	Nowy model przetwarzania danych osobowych z rejestrów publicznych przez sądy i Ministra Sprawiedliwości. 1. Zgodnie z **projektowanym art. 5 ust. 1** dane z rejestrów: rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego, rejestru danych kontaktowych osób fizycznych oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych, do których Minister Sprawiedliwości posiada dostęp za pomocą urządzeń teletransmisji danych, na podstawie przepisów odrębnych, **mogą być udostępniane sądom** do realizacji ich zadań ustawowych **z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości**. W ust. 2 ww. przepisu wskazano, że uzyskanie dostępu do rejestrów publicznych w ww. trybie ma nie wymagać złożenia przez sąd wniosku do ministra właściwego do spraw informatyzacji o udostępnienie danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych. W uzasadnieniu do projektu – **niestety jednie w sposób ogólny** – wskazano na **konsekwencje** projektowanego rozwiązania podkreślając, że: „ponieważ liczba sądów powszechnych w skali całego kraju wynosi obecnie 377 jednostek, to dzięki wprowadzanej regulacji nie będzie potrzeby wydawania kilkuset zgód na dostęp do danych z powyższych rejestrów.”. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych nie kwestionuje, że projektowane rozwiązania mają i powinny usprawnić dostęp do rejestrów publicznych dla sądów i w dużej części wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych dla orzekania o prawach[16]. Niezwykle istotne jest jednak to, że rozwiązania te **zasadniczo zmieniają dotychczasowy model pozyskiwania danych osobowych przez sądy**. Dostęp do danych osobowych z rejestrów publicznych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych w formie teletransmisji generuje bowiem wiele ryzyk, związanych w szczególności z koniecznością zachowania poufności i integralności tych danych, a także cyberbezpieczeństwa. Bezpieczeństwo to obejmuje dobra nie tylko poszczególnych osób, których dane dotyczą, systemu wymiaru sprawiedliwości, ale także bezpieczeństwa państwa. Wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym **wszystkie sądy w Polsce na podstawie jedynie blankietowego sformułowania w postaci „realizacji ich zadań ustawowych” mogą w bliżej niesprecyzowany i nieograniczony sposób, w formie teletransmisji pozyskiwać dane osobowe z rejestrów publicznych, wymaga głębokiej analizy i refleksji oraz wprowadzenia odpowiednich procedur uwzględniających i**	**Uwaga uwzględniona** W związku z istotnymi wątpliwościami zgłoszonymi przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, projektodawca zdecydował o usunięciu tego przepisu z projektu i zaprzestaniu dalszych prac w tym zakresie. Proces pozyskiwania przez sądy dostępu do danych z rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego, rejestru danych kontaktowych osób fizycznych oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych nie zostanie zmodyfikowany. Każdy sąd będzie zatem musiał skierować do ministra właściwego do spraw informatyzacji oddzielny wniosek o udostępnienie danych za pomocą urządzeń teletransmisji do realizacji zadań ustawowych.

			zabezpieczających możliwe ryzyka dla przetwarzania danych osobowych w projektowany sposób. Dla oceny zaproponowanych w projekcie rozwiązań duże znaczenie powinna mieć treść motywu 31 rozporządzenia 2016/679, zdanie drugie w brzmieniu: „Żądanie ujawnienia danych osobowych, z którym występują takie organy publiczne, powinno zawsze mieć formę pisemną, być uzasadnione, mieć charakter wyjątkowy, nie powinno dotyczyć całego zbioru danych ani prowadzić do połączenia zbiorów danych.”. Przetwarzając otrzymane dane osobowe, takie organy powinny przestrzegać mających zastosowanie przepisów o ochronie danych, zgodnie z celami przetwarzania. Warto wskazać również na wyrok TSUE w sprawie C-201/142 Smaranda Bara, z którego treści można wywieść, że odrębne organy w ramach administracji publicznej należy traktować jako odrębnych administratorów z własnymi przesłankami, co w konsekwencji oznacza, że organ któremu w ramach administracji przekazuje się dane osobowe jest odbiorcą. **Udostępnianie sądom w drodze teletransmisji dostępu do prowadzonych rejestrów nie znosi odpowiedzialności administratorów zgromadzonych w nich danych osobowych za legalność, celowość i proporcjonalność przetwarzania danych osobowych**. Projektodawca bez uzasadnienia takiego rozwiązania **likwiduje również konieczność złożenia przez sądy wniosku do ministra właściwego do spraw informatyzacji o udostępnienie danych z rejestrów publicznych za pomocą urządzeń teletransmisji danych**, która to procedura co najmniej ograniczała do tej pory, choć nie wyłączała całkowicie ryzyka związanego z przetwarzaniem danych w taki sposób. W istocie więc projektowane rozwiązanie wprowadza **pozyskiwanie danych osobowych poza trybami przewidzianymi w przepisach poszczególnych ustaw** za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości, z pominięciem ustawowych gwarancji[18], które tryby te przewidują. 2. Jako mocno kontrowersyjne ocenić należy rozwiązanie, zgodnie z którym dane pozyskane z rejestrów **nie będą przekazywane bezpośrednio sądom, lecz będą przetwarzane przez system teleinformatyczny, którego administratorem ma być rządowy organ administracji publicznej (Minister Sprawiedliwości).** W istocie więc poprzez rozwiązanie pozornie mające charakter jedynie techniczny oraz **bez wskazania w przepisach prawa jaki cel realizowany jest w ten sposób przez ministra**, prawodawca stwarza możliwość, aby organ administracji publicznej (władza wykonawcza) mógł decydować o celach i sposobach przetwarzania danych osobowych pozyskiwanych dla celów realizowanych przez sądy (władza sądownicza). Dane te będą bowiem przetwarzane w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości, w którym organ ten będzie pełnił rolę administratora w rozumieniu przepisów rozporządzenia 2016/679. W związku z przekazywaniem z rejestrów publicznych sądom danych osobowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości należy mieć na uwadze szereg ryzyk. Jednym z nich są zmiany celów przetwarzania tych danych. Zmiany takie – zgodnie z art. 6 ust. 4 rozporządzenia 2016/679[19] –	

			mogą zachodzić jedynie na podstawie prawa państwa członkowskiego stanowiącego w demokratycznym społeczeństwie niezbędny i proporcjonalny środek służący zagwarantowaniu jedynie celów, o których mowa w art. 23 ust. 1 rozporządzenia 2016/679[20] oraz powinny być wprowadzone z uwzględnieniem zasad i warunków z tego przepisu wynikających. Rozwiązanie to budzi również wątpliwości w świetle zasady praworządności wynikającej z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tymczasem **projektodawca nie określa w tworzonych przepisach w jakich celach i w jakim zakresie Minister Sprawiedliwości będzie przetwarzał dane pozyskane z rejestrów publicznych w administrowanym systemie teleinformatycznym**. W przepisach **brak jest nie tylko jakichkolwiek rozwiązań określających sposoby przetwarzania**, a także niezbędne kryteria zapewnienia bezpieczeństwa danych osobowych w tym systemie, co pozostaje w sprzeczności z zasadą integralności i poufności (art. 5 ust. 1 lit. f) i rozliczalności (art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679), ale również **brak jest jakiegokolwiek zastrzeżenia, co do celu działań Ministra Sprawiedliwości, to jest jego roli w procesach przetwarzania danych, które są niezbędne sądom dla orzekania o prawach**. Tak istotne rozwiązanie, jak dopuszczenie Ministra Sprawiedliwości do tak szerokiego dostępu do danych i swoistego „pośrednictwa" w pozyskiwaniu danych niezbędnych sądom dla orzekania o prawach i obowiązkach, nie znajduje uzasadnienia w lakonicznym stwierdzeniu, że: „ponieważ liczba sądów powszechnych w skali całego kraju wynosi obecnie 377 jednostek, to dzięki wprowadzanej regulacji nie będzie potrzeby wydawania kilkuset zgód na dostęp do danych z powyższych rejestrów.". Z projektu tego **nie wynika również jednoznaczne ograniczenie co do tego czy potencjalnie inne organy oprócz Ministra Sprawiedliwości, a jeżeli tak to w jakich celach, miałyby dostęp** do wskazanego w art. 5 projektu systemu teleinformatycznego, a tym samym do danych osobowych. Wbrew zasadzie ograniczenia przechowania (art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679) w przepisach **nie określono też okresu usuwania danych osobowych z tego systemu**. W obecnym kształcie **projektowany art. 5** uznać należy jako **niezgodny z zasadami dotyczącymi przetwarzania danych osobowych**: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości (art. 5 ust. 1 lit. a), ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit. b), minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c), integralności i poufności (art. 5 ust. 1 lit. f), ograniczenia przechowania oraz rozliczalności (art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679). Przepis ten wymaga modyfikacji uwzględniającej wyżej wskazane zastrzeżenia, w tym co do spełnienia warunków określonych w art. 23 rozporządzenia 2016/679. A zatem – celem uniknięcia ryzyka łączenia zbiorów danych lub też przekazywania danych niezgodnie z celami oraz innych zagrożeń dla tych danych, w tym dla doprecyzowania rzeczywistej roli Ministra Sprawiedliwości dla realizacji *ratio legis* projektowanych przepisów – projektodawca powinien rozważyć wprowadzenie rozwiązań, które służyć będą zakładanemu celowi, tj. przyczynią się do usprawnienia procesów przetwarzania danych przez sądy w ramach ich działalności orzeczniczej, ale jednocześnie ograniczą wyżej wskazane ryzyka	

			związane z tym przetwarzaniem, a także zapewnią administratorom tych rejestrów realną kontrolę nad tym procesami przetwarzania wynikającymi z ich statusu. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwracał już uwagę w swoich opiniach legislacyjnych[22] na aspekt przetwarzania danych osobowych przez sądy w trybie teletransmisji pod kątem stworzenia dodatkowych gwarancji normatywnych w związku z koniecznością realizacji zasady rozliczalności przez administratora udostępniającego dane. Stanowisko organu nadzorczego co do tworzenia prawidłowych rozwiązań w zakresie przetwarzania przez sądy danych osobowych w systemach teleinformatycznych zostało również przedstawiane w ramach opiniowania projektu informatycznego „Cyfrowy Sąd" w trakcie prac Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji[23]. [16] Zgodnie z motywem 20 rozporządzenia 2016/679 „Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie między innymi do działań sądów i innych organów wymiaru sprawiedliwości, niemniej prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego może doprecyzować operacje i procedury przetwarzania danych osobowych przez sądy i inne organy wymiaru sprawiedliwości. Właściwość organów nadzorczych nie powinna dotyczyć przetwarzania danych osobowych przez sądy w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości - tak by chronić niezawisłość sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Powinna istnieć możliwość powierzenia nadzoru nad takimi operacjami przetwarzania danych specjalnym organom w systemie wymiaru sprawiedliwości państwa członkowskiego, organy te powinny w szczególności zapewnić przestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia, zwiększać w wymiarze sprawiedliwości wiedzę o jego obowiązkach wynikających z niniejszego rozporządzenia oraz rozpatrywać skargi związane z takim operacjami przetwarzania danych.". [18] Wskazane gwarancje zakładają, weryfikację czy podmiot, który ma korzystać z trybu teletransmisji posiada: urządzenia lub systemy teleinformatyczne umożliwiające identyfikację osoby uzyskującej dane z rejestru, zakres oraz datę ich uzyskania; zabezpieczenia techniczne i organizacyjne właściwe dla przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do przetwarzania danych osobowych i wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania; a uzyskanie danych drogą teletransmisji jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności. [19] Zgodnie z art.. 6 ust. 4 rozporządzenia 2016/679 jeżeli przetwarzanie w celu innym niż cel, w którym dane osobowe zostały zebrane, nie odbywa się na podstawie zgody osoby, której dane dotyczą, ani prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego stanowiących w demokratycznym społeczeństwie niezbędny i proporcjonalny środek służący zagwarantowaniu celów, o których mowa w art. 23 ust. 1, administrator - aby ustalić, czy przetwarzanie w innym celu jest zgodne z celem, w którym dane osobowe zostały pierwotnie zebrane - bierze pod uwagę między innymi: a) wszelkie związki między celami, w których zebrano dane osobowe, a celami zamierzonego dalszego przetwarzania; b) kontekst, w którym zebrano dane osobowe, w szczególności relację między osobami, których dane dotyczą, a administratorem; c) charakter	

			danych osobowych, w szczególności czy przetwarzane są szczególne kategorie danych osobowych zgodnie z art. 9 lub dane osobowe dotyczące wyroków skazujących i czynów zabronionych zgodnie z art. 10; d) ewentualne konsekwencje zamierzonego dalszego przetwarzania dla osób, których dane dotyczą; e) istnienie odpowiednich zabezpieczeń, w tym ewentualnie szyfrowania lub pseudonimizacji. [20] Zgodnie z art 23 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 Prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlegają administrator danych lub podmiot przetwarzający, może aktem prawnym ograniczyć zakres obowiązków i praw przewidzianych w art. 12-22 i w art. 34, a także w art. 5 - o ile jego przepisy odpowiadają prawom i obowiązkom przewidzianym w art. 12-22 - jeżeli ograniczenie takie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności oraz jest w demokratycznym społeczeństwie środkiem niezbędnym i proporcjonalnym, służącym: a) bezpieczeństwu narodowemu; b) obronie; c) bezpieczeństwu publicznemu; d) zapobieganiu przestępczości, prowadzeniu postępowań przygotowawczych, wykrywaniu lub ściganiu czynów zabronionych lub wykonywaniu kar, w tym ochronie przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobieganiu takim zagrożeniom; e) innym ważnym celom leżącym w ogólnym interesie publicznym Unii lub państwa członkowskiego, w szczególności ważnemu interesowi gospodarczemu lub finansowemu Unii lub państwa członkowskiego, w tym kwestiom pieniężnym, budżetowym i podatkowym, zdrowiu publicznemu i zabezpieczeniu społecznemu; f) ochronie niezależności sądów i postępowania sądowego; g) zapobieganiu naruszeniom zasad etyki w zawodach regulowanych, prowadzeniu postępowań w takich sprawach, ich wykrywaniu oraz ściganiu; h) funkcjom kontrolnym, inspekcyjnym lub regulacyjnym związanym, nawet sporadycznie, ze sprawowaniem władzy publicznej w przypadkach, o których mowa w lit. a) - e) oraz g); i) ochronie osoby, której dane dotyczą, lub praw i wolności innych osób; j) egzekucji roszczeń cywilnoprawnych. [22] Zob. Stanowiska Prezesa Urzędu Ochrony Danych do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 1009, druki sejmowe nr 2977, 3028 i 3028-A), Pisma: z 13 stycznia 2022 r.; 22 kwietnia 2022 r.; 11 maja 2022 r.; 21 czerwca 2022 r.; 6 lipca 2026 r. (DOL.401.605.2021.WL.OJ). [23] Zob. Pismo Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z 25 marca 2025 r. dotyczące opisu założeń projektu informatycznego „Cyfrowy Sąd” (DPNT.060.28.2025.WL.OJ).	
2.	UODO	Uwaga ogólna	Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu, „celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie podstaw prawnych dla funkcjonowania rozwiązań usprawniających oraz rozwijających funkcjonowanie rejestru PESEL, rejestru stanu cywilnego oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych.”. By zrealizować wskazany cel projektodawca wprowadza zmiany w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, w ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych, w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz w art. 5 projektu określa procedurę udostepnienia sądom szeregu danych osobowych przetwarzanych w rejestrach publicznych.	**Uwaga uwzględniona** W związku z istotnymi wątpliwościami zgłoszonymi przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, projektodawca zdecydował o usunięciu przepisu art. 5 z projektu i zaprzestaniu dalszych prac w tym zakresie.

			Nowelizując wskazane akty prawne i art. 5 projektu ustawodawca zawarł w projekcie propozycje przepisów: 1) wprowadzających podstawy prawne dla wdrożenia nowej usługi administracji publicznej, realizowanej z wykorzystaniem usługi elektronicznej dostępnej po uwierzytelnieniu użytkownika, pozwalającej rozwiedzionemu małżonkowi, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, na złożenie kierownikowi urzędu stanu cywilnego oświadczenia o powrocie do nazwiska, które osoba ta nosiła przed zawarciem małżeństwa; 2) wprowadzających podstawę prawną do ograniczenia nadawania numeru PESEL cudzoziemcom, którzy jako podstawę prawną do nadania numeru PESEL wskazali konieczność potwierdzenia profilu zaufanego; 3) wprowadzających odmiejscowienie wymeldowania; wymeldowanie będzie mogło zostać odnotowane przez organ dowolnej gminy, a nie tak jak obecnie przez organ gminy właściwy dla dotychczasowego miejsca pobytu; 4) umożliwiających rejestrację danych parentyzacyjnych także przez urzędników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych, którzy będą mogli rejestrować powiązania parentyzacyjne przy okazji obsługi innych spraw i zdarzeń dotyczących osoby; 5) wprowadzających obowiązek gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca; 6) umożliwienie sądom korzystania z dostępu do danych z rejestru PESEL, Rejestru Dokumentów Paszportowych, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego (w tym pobierania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego za pomocą usług sieciowych) oraz rejestru danych kontaktowych osób fizycznych na podstawie zgód wydanych na podstawie odrębnych przepisów Ministrowi Sprawiedliwości bez konieczności odrębnego wnioskowania przez każdy sąd o dostęp do ww. rejestrów, co jak wskazano w Ocenie Skutków Regulacji projektu ma przyspieszyć proces informatyzacji wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie dostępu do rejestrów z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości. **Zmiana przepisów jest znacząca. Projektowane przepisy w ogromnym zakresie zmieniają sposób przetwarzania danych osobowych w rejestrach publicznych.** Na konieczność stanowienia odpowiednich rozwiązań mających zapewnić bezpieczeństwo i zgodność przetwarzanych danych osobowych w rejestrach publicznych organ nadzorczy zwracał uwagę w wystąpieniu z 29 października 2025 r. dotyczącym konieczności **przeglądu przepisów prawa regulujących przetwarzanie danych osobowych w rejestrach publicznych** skierowanym do Ministra Cyfryzacji[8]. Istotne jest zatem, aby projektodawca ponownie przeanalizował projektowane rozwiązania, wziąwszy jednak pod uwagę przedstawione w ww. wystąpieniu zagadnienia, szczególnie w kontekście **projektowanej procedury pozyskiwania przez sądy z rejestrów publicznych danych osobowych przy wykorzystaniu „systemu teleinformatycznego Ministra Sprawiedliwości”**. Powyższe zagadnienie projektodawca powinien rozważyć w szczególności pod kątem wskazanych w wystąpieniu ryzyk **łączenia baz danych**, a także	

			sprzecznych z przepisami rozporządzenia 2016/679 **zmian celów przetwarzania danych osobowych, które pierwotnie były pozyskiwane do rejestrów publicznych** w innych celach. [8] Wystąpienie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych z 29 października 2025 r. (sygn.) DOL.413.11.2024.WL.OJ skierowane do Pana Krzysztof Gawkowskiego Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Cyfryzacji dotyczące przeglądu przepisów prawa regulujących przetwarzanie danych osobowych w rejestrach publicznych, dalej: Wystąpienie dotyczące przeglądu przepisów prawa regulujących przetwarzanie danych osobowych w rejestrach publicznych z 29 października 2025 r., zob. https://uodo.gov.pl/pl/138/3968.	
3.	UODO	Uwaga ogólna	Test prywatności. Analiza projektowanych przepisów wskazuje, że dla ich realizacji będą przetwarzane w znacznej ilości oraz na wielką skalę – w tym **z użyciem nowych technologii** (pozyskiwane z rejestrów publicznych za pomocą urządzeń teletransmisji danych) – dane osobowe podmiotów danych będących osobami fizycznymi przetwarzane w wielu rejestrach: PESEL (1), Dowodów Osobistych (2), stanu cywilnego (3), danych kontaktowych osób fizycznych (4) oraz Dokumentów Paszportowych (5), a także w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości (6). Będą to zarówno tzw. **dane zwykłe**, mogące jednak dotyczyć **szczególnie wrażliwych dla prywatności i istotnej życiowo problematyki spraw sądowych** (m.in. dane dotyczące np. spraw rozwodowych, ustalenia ojcostwa, etc.), jak i dane wprost w przepisach prawa określone jako **szczególne kategorie danych** objęte ochroną na postawie art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679[9], np. dane biometryczne (odciski palców[10], fotografie twarzy). Projektowane zmiany – w związku z pozyskiwaniem przez sądy danych z rejestrów publicznych – będą powodować również przetwarzanie danych podlegających wzmocnionemu reżimowi ochrony w rozumieniu art. 10 rozporządzenia 2016/679[11] (np. jeżeli w systemie teleinformatycznym Ministerstwa Sprawiedliwości będą przetwarzane przykładowo informacje co do tego, że sąd penitencjarny pobiera np. dane z bazy PESEL konkretnej osoby). Oprócz ww. danych, na podstawie projektowanych rozwiązań będą przetwarzane **numery PESEL**, stanowiące krajowy numer identyfikacyjny zgodnie z art. 87 rozporządzenia 2016/679[12], którego przetwarzanie podlega wzmocnionej ochronie prawnej. To oznacza, że przetwarzanie danych powinno być nie tylko **zgodne ze standardami i zasadami dotyczącymi przetwarzania danych osobowych ukształtowanymi mocą art. 5 rozporządzenia 2016/679**[13], ale i **objęte testem prywatności wraz z oceną skutków dla ochrony danych** (art. 25[14] i 35 ust. 1[15] rozporządzenia 2016/679). Pozwoliłoby to m.in. zbadać, ale i przyjąć takie rozwiązania, **aby projektowane przepisy** – zgodnie z art. 6 ust. 3 z rozporządzenia 2016/679 – **były proporcjonalne i zawierały gwarancje odpowiednie do *ratio legis*** projektu. Istotne jest zatem, aby projektowane przepisy zapewniły stosowanie norm ogólnego rozporządzenia o ochronie danych dla realizacji proponowanych rozwiązań i były przeanalizowane z uwzględnieniem ryzyk towarzyszących operacjom przetwarzania takich danych osobowych, bez obniżenia	**Uwaga uwzględniona** W związku z istotnymi wątpliwościami zgłoszonymi przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, projektodawca zdecydował o usunięciu tego przepisu z projektu i zaprzestaniu dalszych prac w tym zakresie.

			wymaganych standardów, a tym samym zapewniały gwarancje wynikające z przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych, m.in. co do realizacji praw i wolności osób, których dane dotyczą (podmiotów danych). Szczególną uwagą projektodawcy powinny być objęte sposób przetwarzania danych osobowych pozyskiwanych przez sądy w trybie teletransmisji z rejestrów publicznych, a także przetwarzanie tych danych w systemie teleinformatycznym przez Ministra Sprawiedliwości. Projektodawca powinien bowiem ocenić czy projektowane rozwiązania ustawy nie powinny zostać rozbudowane tak by w pełni realizowały zasady ochrony danych osobowych (art. 5 rozporządzenia 2016/679), a także zawierały rozwiązania gwarantujące środki ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą. [9] Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 zabrania się przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby. [10] Zgodnie z § 4 ust 5 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 15 października 2021 r. w sprawie prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych (Dz. U. poz. 1903) dane biometryczne w zakresie odcisków palców gromadzone w RDO mogą być przetwarzane w postaci niezaszyfrowanej w trakcie procesu ich pobierania oraz personalizacji dowodu osobistego. [11] Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2016/679 przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych. [12] Państwa członkowskie mogą określić szczególne warunki przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym. W takim przypadku krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym używa się wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą, które przewiduje niniejsze rozporządzenie. [13] Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 dane osobowe muszą być: a) przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą ("zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość"); b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami ("ograniczenie celu"); c) adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane ("minimalizacja danych"); d) prawidłowe i	

			w razie potrzeby uaktualniane; należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane ("prawidłowość"); e) przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą ("ograniczenie przechowywania"); f) przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych ("integralność i poufność"). Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 Administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie ("rozliczalność"). [14] Ust. 1 Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator - zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania - wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą. 2. Administrator wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby domyślnie przetwarzane były wyłącznie te dane osobowe, które są niezbędne dla osiągnięcia każdego konkretnego celu przetwarzania. Obowiązek ten odnosi się do ilości zbieranych danych osobowych, zakresu ich przetwarzania, okresu ich przechowywania oraz ich dostępności. W szczególności środki te zapewniają, by domyślnie dane osobowe nie były udostępniane bez interwencji danej osoby nieokreślonej liczbie osób fizycznych. 3. Wywiązywanie się z obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, można wykazać między innymi poprzez wprowadzenie zatwierdzonego mechanizmu certyfikacji określonego w art. 42. [15] Jeżeli dany rodzaj przetwarzania - w szczególności z użyciem nowych technologii - ze względu na swój charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, administrator przed rozpoczęciem przetwarzania dokonuje oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych. Dla podobnych operacji przetwarzania danych wiążących się z podobnym wysokim ryzykiem można przeprowadzić pojedynczą ocenę.	